

Aan de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
De heer dr. J.A. Vijlbrief
Postbus 90801
2509 LV DEN HAAG

Onze referentie

MvH/RvZ/ATR4807/2026-U197

Datum

7 oktober 2026

Onderwerp

Vereenvoudigingswet SZW

Geachte heer Vijlbrief,

Op 3 september 2026 zijn *de Wijzigingen van verschillende wetten op het terrein van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid met het oog op vereenvoudiging daarvan* (hierna: Vereenvoudigingswet tweede editie SZW) ter advisering voorgelegd aan het Adviescollege toetsing regeldruk (ATR). Het voorstel is ook gepubliceerd voor een openbare consultatie. In overleg met het ministerie verloopt de adviestermijn op 8 oktober 2026.

Inhoud van het voorstel

Het voorstel maakt deel uit van de aangekondigde jaarlijkse vereenvoudigingswet en beoogt procedures en regels op het terrein van Sociale Zaken en Werkgelegenheid te vereenvoudigen.

Het wetsvoorstel bevat vijf maatregelen:

- Bij samenloop van rechten op kinderbijslag wordt de uitbetaling gekoppeld aan het Basisregistratie Personen (BRP)-adres van het kind in plaats van aan het huishouden. De samenloopregel voor co-ouders vervalt. De co-ouder bij wie het kind staat ingeschreven, ontvangt in beginsel de volledige kinderbijslag.
- Jongeren van 18 tot 21 jaar die niet kunnen terugvallen op de onderhoudsplicht van hun ouders, ontvangen de bijstandsnorm voor personen van 21 jaar en ouder. Deze vervangt de ophoging van de reguliere jongeren norm en vereenvoudigt de uitvoering door gemeenten.
- Studenten met een structurele medische beperking kunnen studietoelage alleen nog met terugwerkende kracht aanvragen over maanden in het lopende studiejaar. De maximale periode wordt daarmee teruggebracht van vijf naar één jaar.

Contact:

Postbus 16228
2500 BE DEN HAAG

Bezoekadres: Rijnstraat 50
2515 XP DEN HAAG

info@atr-regeldruk.nl
www.adviescollegeregeldruk.nl

Tel: 070-310 86 66

- Bij beëindiging van een WW-uitkering op eigen verzoek vervalt de voorwaarde dat de betrokkene weer werkt en daardoor minder dan vijf uren arbeidsverlies heeft. Hierdoor kan UWV verzoeken eenvoudiger beoordelen.
- Een VOG uit Europees Nederland wordt ook bruikbaar voor de kinderopvang in Caribisch Nederland. Dit voorkomt dat personen uit Europees Nederland daar aanvullend een VOG moeten aanvragen en maakt personeel sneller inzetbaar.

De vijf wijzigingen zien samengevat op de (uitbetaling van de) kinderbijslag, aanvullende jongerennorm, studietoeslag, vrijwillige beëindiging van een WW-uitkering en erkenning van een Europees-Nederlandse VOG in Caribisch Nederland.

Toetsingskader

ATR beoordeelt de regeldrukgevolgen aan de hand van het volgende toetsingskader:

1. Nuloptie (nut en noodzaak): is er een taak voor de overheid en is wetgeving het meest aangewezen instrument?
2. Zijn er minder belastende alternatieven mogelijk?
3. Is gekozen voor een uitvoeringswijze die werkbaar is voor de doelgroepen die de wetgeving moeten naleven?
4. Zijn de gevolgen voor de regeldruk volledig en juist in beeld gebracht?

1. Nut en noodzaak

Nut (nuloptie)

De toelichting beschrijft de concrete uitvoeringsproblemen die hebben geleid tot de voorliggende maatregelen. Als deze maatregelen niet worden genomen, zal de huidige complexiteit in de uitvoering blijven bestaan. Het nut in vereenvoudiging van de bestaande regelingen en procedures is voldoende duidelijk gemaakt in de toelichting.

Noodzaak (probleemanalyse)

Kinderbijslag en Aanvullende jongerennorm

Bij de kinderbijslag en (aanvullende) jongerennorm is vooral de complexiteit voor de uitvoeringsinstanties (SVB en de gemeenten) aangetoond in de toelichting. De huidige regeling voor uitbetaling van de kinderbijslag bij gescheiden ouders (en eventueel co-ouderschap) leidt jaarlijks tot tussen de 5.500 en 7.000 verzoeken om van aanvrager voor de kinderbijslag te wisselen. Deze verzoeken kunnen leiden tot meermaals klantcontact, bezwaarschriften en beroepszaken.

De huidige regeling voor aanspraak op de aanvullende jongerennorm vereist van gemeenten een individuele beoordeling van de aanvullende bestaanskosten van jongeren van 18–21 jaar die niet op hun ouders kunnen terugvallen. Volgens de toelichting krijgen momenteel naar schatting 1.000 jongeren een aanvullende jongerennorm.

Vrijwillige beëindiging van WW-uitkering en Erkenning van een Europees-Nederlandse VOG in Caribisch Nederland

Bij de wetswijzigingen die zien op de procedure voor de beëindiging van de WW-uitkering (door het UWV) en VOG-vereiste voor kinderopvangorganisaties en (pedagogisch) medewerkers in Caribisch Nederland is er een concrete probleemanalyse opgenomen in de toelichting, waarbij is gerefereerd naar onderzoeksresultaten.

UWV ontvangt gemiddeld ongeveer 26.000 verzoeken per jaar om een WW-uitkering op initiatief van de WW-gerechtigde te beëindigen (gemiddelde over 2022 en 2023). De beoordeling van deze verzoeken door UWV is arbeidsintensief en wordt als complex ervaren, met name door de berekening van het fictief inkomen en de daaruit volgende communicatie met de WW-gerechtigde. UWV stuurt jaarlijks een knelpuntenbrief aan het ministerie SZW met de in hun ogen belangrijkste knelpunten in wet- en regelgeving en heeft dit als een van de knelpunten met prioriteit aangegeven.

Er is ook onderzoek gedaan naar de kwaliteit van de kinderopvang in het Caribisch gebied.¹ In 2025 zijn in het kader van dat onderzoek alle geregistreerde 79 opvanglocaties bezocht. Uit het onderzoek bleek dat 50 procent van de kinderopvangorganisaties in 2025 niet voldeed aan de wettelijke VOG-vereisten. De huidige wet accepteert alleen een VOG uit Caribisch Nederland. Voor mensen die vanuit Europees Nederland naar Caribisch Nederland komen/verhuizen, kan dat een praktische belemmering zijn.

Studietoelage

Gemeenten moeten op basis van huidige regelgeving voor meerdere jaren terug kunnen vaststellen of een student een medische beperking had als gevolg waarvan die persoon niet in staat was bij te verdienen naast het volgen van een studie. Dit zorgt volgens gemeenten voor complexiteit in de behandeling van dit soort aanvragen. In de toelichting is aangegeven dat in 2024 ruim 12.000 studenten aanspraak hadden op een studietoelage, maar dat geen (cijfermatig) beeld bestaat van de studietoeslagen die met terugwerkende kracht worden aangevraagd en uitbetaald, omdat gemeenten dit niet apart bijhouden. Bij de studietoelage maatregel is de omvang van het probleem dus niet concreet inzichtelijk gemaakt.

Het college merkt dan ook op dat het per maatregel verschillend is hoe concreet de probleemanalyse en de daaruit voortvloeiende noodzaak tot het nemen van maatregelen in kaart is gebracht in de toelichting.

2. Minder belastende alternatieven

In de toelichting is geen systematische paragraaf opgenomen waarin (verschillende) minder belastende alternatieven worden uitgewerkt en tegen het gekozen alternatief worden afgewogen. Een expliciete alternatievenafweging ontbreekt dus, maar in de toelichting wordt wel aangegeven waar de bestaande wet- en regelgeving niet goed werkt en waarom voor de voorgestelde wetswijzigingen is gekozen. Er is gekozen voor maatregelen die het bestaande doel zoveel mogelijk behouden, maar de administratieve en uitvoeringslast verminderen. Zo wordt de verkorting van de periode waarover met terugwerkende kracht studietoelage wordt aangevraagd, in de toelichting gerechtvaardigd met het doel wat de studietoelage moet dienen, namelijk een financiële belemmering wegnemen voor studenten die vanwege een structurele medische beperking niet kunnen bijverdienen. Als de studietoelage achteraf (na jaren) wordt verstrekt, kan het voor de betreffende periode niet dit beoogde effect hebben. Alternatieven die dezelfde vereenvoudiging niet of minder goed bereiken, zijn niet als afzonderlijke wettelijke regeling uitgewerkt.

Het college heeft geen opmerkingen over minder belastende alternatieven.

¹ Rapport Kwaliteit van de kinderopvang in Caribisch Nederland | Inspectie van het onderwijs

3. Werkbaarheid

De voorgestelde maatregelen lijken in algemene zin goed werkbaar, omdat zij bestaande beoordelings- en informatieprocessen vereenvoudigen en daarmee de uitvoering door Sociale verzekeringsbank (SVB), gemeenten en UWV duidelijker maken. De verbetering in werkbaarheid voor burgers is echter niet bij iedere maatregel even duidelijk kenbaar gemaakt in de toelichting. Met name bij de kinderbijslag en de studietoelage wordt de vereenvoudiging bereikt door een standaardregel (bij uitbetaling van kinderbijslag) en een duidelijke grens (voor aanvragen studietoelage met terugwerkende kracht) te introduceren, waardoor minder ruimte bestaat voor beoordeling van individuele omstandigheden.

Voor de uitbetaling van de kinderbijslag komt de eenvoud tot stand door één administratief criterium te gebruiken. De feitelijke zorgverdeling kan daarvan afwijken. Daarmee verschuift een deel van de complexiteit mogelijk van de SVB naar ouders. De ontvanger van de kinderbijslag kan onder voorwaarden ook recht hebben op het kindgebonden budget en de aanvullende alleenstaande-ouderkop. De keuze voor het BRP-adres kan daardoor grotere financiële gevolgen hebben dan alleen de verdeling van de kinderbijslag. Het is van belang dat ouders vooraf duidelijk worden geïnformeerd over deze samenhang en over de mogelijkheid om hiermee in hun onderlinge financiële afspraken rekening te houden.

De belangrijkste aandacht voor de verdere uitwerking ligt daarom bij uitzonderingssituaties, de informatievoorziening aan burgers en het voorkomen dat uitvoeringscomplexiteit wordt vervangen door rechtsverlies of nieuwe problemen voor burgers.

3.1 Het college adviseert de gevolgen van de nieuwe samenloopregels voor afwijkende zorg- en woonsituaties te monitoren. Breng daarbij in ieder geval in beeld hoe vaak het BRP-adres afwijkt van de feitelijke zorgverdeling, welke gevolgen dit heeft voor de kinderbijslag en inkomensafhankelijke kindregelingen en of ouders hierdoor met onbedoelde financiële effecten of nieuwe administratieve handelingen worden geconfronteerd. Voorzie tevens in een moment waarop wordt beoordeeld of aanvullende maatregelen nodig zijn.

4. Gevolgen regeldruk

Het ministerie heeft na de adviesaanvraag aanvullende regeldrukberekeningen verstrekt voor de wijzigingen van de Algemene Kinderbijslagwet en de Wet kinderopvang BES.

Kinderbijslag

De aanvullende regeldrukberekening voor de kinderbijslag gaat ervan uit dat jaarlijks 10.000 gescheiden ouders geen gezamenlijk formulier meer hoeven in te vullen en geen ouderschapsplan of rechterlijke uitspraak meer hoeven aan te leveren. Ook wordt verwacht dat het aantal telefoongesprekken met de SVB over scheidingssituaties halveert. De berekening bevestigt dat de maatregel tot een lastenverlichting leidt. Zij heeft op onderdelen echter nog verbetering. De uitkomst van € 34.000,- lijkt een factor 10 te laag (de uitkomst van de opgenomen berekening '2 x € 17,- x 10.000' bedraagt € 340.000,-). Ook is onduidelijk of de 10.000 ziet op individuele ouders, ouderparen of aanvragen.

Daarnaast is de verwachte halvering van 42.500 jaarlijkse telefoongesprekken, met een gemiddelde duur van zeven minuten, niet in de totale lastenverlichting verwerkt. Op basis van het gehanteerde uurtarief vertegenwoordigt dit een aanvullende lastenverlichting van circa € 42.000,- per jaar. De lastenverlichting voor andere gescheiden ouders die geen formulier meer hoeven in te vullen, is evenmin gekwantificeerd. Ten slotte sluit het aantal van 10.000 gevallen niet zonder nadere toelichting aan bij de elders genoemde 5.500 tot 7.000 jaarlijkse verzoeken om de ontvanger van de kinderbijslag te wijzigen.

Het college concludeert daarom dat de richting van het regeldrukeffect voldoende duidelijk is, maar dat de omvang van de lastenverlichting nog niet controleerbaar is berekend.

4.1 Het college adviseert de regeldrukberekening aan te passen en daarbij duidelijkheid te verschaffen over de omvang en eenheid van de doelgroep, de gehanteerde tijdsbesteding en de aansluiting op de genoemde aantallen wijzigingsverzoeken.

4.2 Het college adviseert om de afname van het aantal telefoongesprekken en formulieren op te nemen in de regeldrukberekening.

Aanvullende jongerennorm

Volgens de toelichting heeft de beoogde wetswijziging geen gevolgen voor de administratieve lasten voor jongeren. De aanvraagprocedure blijft hetzelfde. Jongeren kunnen wel een aanvulling op de jongerennorm aanvragen (omdat zij substantieel hogere noodzakelijke kosten van bestaan hebben). De gemeente beoordeelt of de jongere een beroep kan doen op de onderhoudsplicht van zijn ouders hiervoor, en of de jongere recht heeft op de bijstandsnorm voor personen van 21 jaar en ouder. De wetswijziging brengt geen nieuwe regeldrukgevolgen met zich mee voor burgers (jongeren).

Studietoelage

Volgens de toelichting wijzigt de beoogde wetswijziging de aanvraagprocedure voor studenten niet. De aanvraagprocedure, bewijslast en verplichtingen voor studenten blijven hetzelfde. De gemeente beoordeelt de aanvragen voor een studietoelage. De wetswijziging brengt geen nieuwe regeldrukgevolgen met zich mee voor burgers (studenten).

Vrijwillige beëindiging van WW-uitkering

Volgens de toelichting verandert de voorgestelde wijziging voor WW-gerechtigden niet direct iets, zij kunnen net zoals onder huidig recht een verzoek tot beëindiging (blijven) indienen bij UWV, maar het UWV kan deze verzoeken eenvoudiger beoordelen (zonder complexe berekeningen) en afhandelen. WW-gerechtigden zullen hierdoor eerder duidelijkheid krijgen over het ingediende verzoek. De wetswijziging brengt geen nieuwe (kwantitatieve) regeldrukgevolgen met zich mee voor burgers (WW-gerechtigden), maar kan wel een positief effect hebben op de te ervaren regeldruk (kwalitatief).

Erkenning van een Europees-Nederlandse VOG in Caribisch Nederland

Het ministerie heeft na de adviesaanvraag een aanvullende berekening van de lastenverlichting verstrekt. Van de circa 750 personen die in de kinderopvang in Caribisch Nederland werkzaam zijn, komt volgens de berekening naar schatting 10 procent uit Europees Nederland.

Voor deze groep vervalt de noodzaak om aanvullend een VOG in Caribisch Nederland aan te vragen. De lastenverlichting bestaat volgens het ministerie uit de tijd voor het aanvragen en ophalen van de VOG, de kosten van vervangend personeel en de kosten van de aanvraag. Het ministerie raamt deze lastenverlichting op circa € 14.555,-.

De berekening maakt aannemelijk dat de maatregel de lasten voor medewerkers en kinderopvangorganisaties vermindert. De berekening bevat echter onzorgvuldigheden.² De aanvullende berekening stelt dat de € 14.555,- een structurele vermindering van de regeldruk is. Echter is onduidelijk of 75 personen de huidige populatie betreft of de jaarlijkse instroom vanuit Europees Nederland. Zonder inzicht in de jaarlijkse instroom of de frequentie waarmee een nieuwe VOG moet worden aangevraagd, kan niet worden vastgesteld of € 14.555,- een eenmalige of jaarlijkse structurele lastenverlichting is.

Het college constateert dat de richting van de regeldrukeffecten voldoende duidelijk is, maar dat de omvang en het karakter van de lastenverlichting niet goed zijn onderbouwd.

4.3 Het college adviseert de tekortkomingen en onduidelijkheden in de berekening van de regeldruk weg te nemen door te zorgen voor consistente aantallen, te verduidelijken welke handelingen in de tijdsbesteding zijn opgenomen, de eventuele kosten van vervanging te onderbouwen en te vermelden (op basis van de jaarlijkse instroom of vernieuwingsfrequentie) in welke mate de regeldrukreductie eenmalig of structureel is.

Dictum

Gelet op bovengenoemde bevindingen is het eindoordeel ten aanzien van dit voorstel:

Indienen / vaststellen nadat met de adviespunten rekening is gehouden.

De beleidsmatige onderbouwing is op hoofdlijnen voldoende. De aanvullende berekeningen maken lastenverlichting aannemelijk, maar bevatten nog inconsistenties en onvolledigheden. Ook is gerichte monitoring van de gevolgen van de nieuwe kinderbijslagregels nodig.

In de verwachting u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd,

Hoogachtend,

w.g.

M.A. van Hees
Voorzitter

R.W. van Zijp
Secretaris

² Zo telt de uitsplitsing naar 68 pedagogisch medewerkers en acht houders optelt tot 76 personen, terwijl de berekening uitgaat van 75 personen. Verder wordt niet duidelijk of de twee uur tijdsbesteding ook het afzonderlijk ophalen van de VOG omvat.